

Nové a zajímavé nálezy drabčků (Coleoptera: Staphylinidae) pro Českou republiku

Pavel Krásenský

Zahradní 5194, 430 05 Chomutov; e-mail: krasensky.pavel@volny.cz

Krásenský P. 2013: Nové a zajímavé nálezy drabčků (Coleoptera: Staphylinidae) pro Českou republiku (New and interesting records of rove beetles (Coleoptera: Staphylinidae) for the Czech Republic). – Západočeské entomologické listy, 4: 85–88. Online: <http://www.zpcse.cz/entolisty/entolisty.html>, 15-12-2013.

Abstract. New records of rare and interesting rove beetles (Staphylinidae) for the Czech Republic are listed. *Gyrophypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), *Cilea exilis* Boheman, 1848, and *Euryusa coarctata* Märkel, 1844 are recorded for the first time from the Czech Republic. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), *C. erichsoni* (Sharp, 1871), and *Coproporus immigrans* Schülke, 2006 are recorded for the first time from Bohemia.

Keywords: faunistics, Coleoptera, *Carpelimus erichsoni*, *Carpelimus politus politus*, *Gyrophypnus wagneri*, *Cilea exilis*, *Coproporus immigrans*, *Euryusa coarctata*, new records, Bohemia, Czech Republic

V předkládaném příspěvku uvádím nové druhy drabčků (Coleoptera, Staphylinidae) pro Čechy a Českou republiku, které pocházejí ze sběrů prováděných v rámci faunistického průzkumu této oblasti v průběhu posledních deseti let.

Coleoptera: Staphylinidae:

Oxytelinae

Carpelimus politus politus (Kiesenwetter, 1850) (Obr. 1). Boh. bor., Děčín, Podskalí (5151), 21.VIII.2013, 1 ♂, obnažený hlinitopísčítý břeh Labe, společně s *Carpelimus similis* (Smetana, 1967) a *Ochtheophilus omalinus* (Erichson, 1840), P. Krásenský lgt., det. et coll. Druh je rozšířen od severní Afriky přes celé Středomoří, Přední Asii až po Arabský poloostrov, žije i v Mongolsku. Ze střední Evropy je znám z Rakouska, Slovenska a jižního Polska (SCHÜLKE 2011a). Jde o velmi vzácný druh, který žije na písčítých a šterkopískových březích toků. U nás hlášen pouze pro území Moravy (BOHÁČ et al. 2007). **Nový druh pro území Čech.**

Carpelimus erichsoni (Sharp, 1871) (Obr. 2). Boh. bor., Ústí nad Labem, Chabařovice (5349), 8.V.2002, 1 ♂, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Liběchov, Želízy (5552), 14.VII.2007, 1 ♂, A. Štouračová & P. Štourač lgt., P. Štourač

Obr. 1. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), Děčín, Podskalí, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 1. *Carpelimus politus politus* (Kiesenwetter, 1850), Děčín, Podskalí, male. Photo: P. Krásenský

det. et coll.; Boh. bor., Litoměřice, Žabovřesky nad Ohří (5550), 29.VIII.2008, 2 ♂♂, levý břeh Ohře, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. bor., Louny, Obora (5649), 26.VIII.2008, 1 ♂, levý břeh Ohře, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Neratovice, Tišice (5752), 1.V.2009, 1 ♂, A. Štouračová lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor., Louny, Postoloprty (5648), 13.III.2011, 1 ♂, lužní les, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Praha, Čimice (5852), 2.V.2013, 1 ♂, prosev v mokřině v Drahaňské rokli, A. Štouračová lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor. occ., Komořany env. (5447), 9.V.2013, 2 ♂♂, individuální sběr v bahně na břehu menší vodní nádrže, P. Krásenský lgt., det. et coll.; Boh. centr., Sadská, Hradištko (5855), 29.VIII.2013, 1 ♂, prosev rákosí u lesní tůně, A. Štouračová & P. Štourač lgt., P. Štourač det. et coll.; Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 16.IX.2013, 1 ♂, 3 ♀♀, prosev mokré slámy na okraji pole, P. Krásenský lgt., det. et coll. Hygrofilní druh, který žije v Evropě a také v severní Africe (Al-

žírsko). V Evropě je hlášen z Albánie, Belgie, Bulharska, Černé Hory, Holandska, Chorvatska, Itálie, Rakouska, evropské části Ruska a Srbska (SMETANA 2004b). Uváděn je i ze Střední Asie (SCHÜLKE 2011a). Z České republiky jej pro území Moravy poprvé ohlásil VÁVRA et al. (2012). Zřejmě široce rozšířený druh, u něhož historická absence údajů jde na vrub jeho podobnosti s druhem *Carpelimus bilineatus* (Stephens, 1834), od kterého nebyl dříve rozpoznáván. **Nový druh pro území Čech.**

Xantholininae

Gyrohypnus wagneri (Scheerpeltz, 1926) (Obr. 3). Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 16.IX.2013, 2 ♂♂, 1 ♀, pod starými balíky slámy na okraji pole společně s drabčičkem *Coproporus immigrans* Schülke, 2007 a střevlíčkem *Perigona nigriceps* (Dejean, 1831), P. Krásenský lgt. et det., P. Štourač revid., P. Krásenský et P. Štourač coll. V Evropě je tento druh uváděn pouze z Francie, Německa a Španělska, v severní Af-

Obr. 2. *Carpelimus erichsoni* (Sharp, 1871), Most, Komořany, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 2. *Carpelimus erichsoni* (Sharp, 1871), Most, Komořany, male. Photo: P. Krásenský

Obr. 3. *Gyrohypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), Vroutek, Vrbička, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 3. *Gyrohypnus wagneri* (Scheerpeltz, 1926), Vroutek, Vrbička, male. Photo: P. Krásenský

rice obývá Alžírsko a Maroko (SMETANA 2004c). Jde o velmi vzácný druh, který se poměrně obtížně odlišuje od druhu *Gyrophypnus angustatus* Stephens, 1833. *G. wagneri* je velmi podobný lesklým exemplářům *G. angustatus* s hlavou a štítem zcela bez mikroskulptury, ale je většinou poněkud štíhlejší a má užší hlavu. Jediným společným znakem je velikost a tvar mediálního loba aedeagu, který je u *G. angustatus* široký více než 0,41 mm, zatímco u *G. wagneri* dosahuje šířky maximálně 0,38 mm (ASSING 2003). **Nový druh pro Českou republiku.**

Tachyporinae

Cilea exilis (Boheman, 1848) (Obr. 4). Boh. bor. occ., Chomutov, Černovice (5546), 3.XI.2007, 1 ♂, prosev starého sena na okraji louky, P. Krásenský lgt., det. et coll. Alochtonní druh, který byl popsán z jižní Afriky a rozšířil se do Evropy. V současné době je znám z jižní Itálie, Malorky, Německa, Rakouska a Sardinie (SCHÜLKE 2011b). **Nový druh pro Českou republiku.**

Obr. 4. *Cilea exilis* (Boheman, 1848), Chomutov, Černovice, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 4. *Cilea exilis* (Boheman, 1848), Chomutov, Černovice, male. Photo: P. Krásenský

Coproporus immigrans Schülke, 2007 (Obr. 5). Boh. bor. occ., Vroutek, Vrbička (5845), 3.VIII.2013, 3 ♂♂, 1 ♀, prosev slámy na okraji pole; stejná lokalita, 16.IX.2013, 10 ex., prosev slámy na okraji pole; vše P. Krásenský lgt. et det., P. Krásenský et P. Štourač coll. Všechny exempláře pocházejí z hromady staré tlející slámy na okraji intenzivně obhospodařovaného pole a byly nalezeny ve společnosti drabčika *Tachyporus corpulentus* J. Sahlberg, 1876 a střevlíčků *Perigona nigriceps* (Dejean, 1831) a *Porotachys bisulcatus* (Nicolai, 1822). Druh byl původně znám z Austrálie, ale v současnosti je rozšířen i v Evropě, kam byl pravděpodobně zavlečen (SCHÜLKE 2007). V Evropě je doposud znám z Belgie, Dánska, Holandska, Německa, Norska, Rakouska, Švédska a Velké Británie (VÁVRA et al. 2012). Z České republiky jej jako adventivní druh pro území Moravy poprvé ohlásil VÁVRA et al. (2012). **Nový druh pro území Čech.**

Aleocharinae

Euryusa coarctata Märkel, 1844 (Obr. 6). Boh. bor. occ., Chomutov, Drmaly (5446), 20.VI.2013, 1 ♂ pod kůrou starého dubu v kolonii mravence *Lasius brunneus* (Latreille, 1798), společně s drabčíky *Euryusa sinuata* Erichson, 1837 a *Batrisus formicarius* Aubé, 1833, P. Krásenský lgt., det. et coll. Vyskytuje se ve Francii, Německu, Rakousku, Slovensku, Švédsku a Švýcarsku (SMETANA

Obr. 5. *Coproporus immigrans* Schülke, 2007, Vroutek, Vrbička, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 5. *Coproporus immigrans* Schülke, 2007, Vroutek, Vrbička, male. Photo: P. Krásenský

2004a). Obývá původní a zachovalé listnaté lesy, kde vyhledává staré stromy s většími koloniemi mravence *Lasius brunneus*. **Nový druh pro Českou republiku.**

PODĚKOVÁNÍ

Rád bych poděkoval Petru Štouračovi (Praha) za poskytnutí údajů a Jiřímu Janákovi (Praha) za kritické a podnětné připomínky k textu.

Obr. 6. *Euryusa coarctata* Märkel, 1844, Chomutov, Drmaly, samec. Foto: P. Krásenský
Fig. 6. *Euryusa coarctata* Märkel, 1844, Chomutov, Drmaly, male. Photo: P. Krásenský

LITERATURA

- ASSING V. 2003: On the taxonomy of *Gyrophypnus* Leach: new synonymies, new species, and a key to Western Palearctic and Middle Asian representatives of the genus (Insecta: Coleoptera: Staphylinidae). – *Entomologische Blätter*, 99: 55–81.
- BOHÁČ J., MATĚJČEK J. & ROUS R. 2007: Check list of staphylinid beetles (Coleoptera, Staphylinidae) of the Czech Republic and the division of species according to their ecological characteristics and sensitivity to human influence. – *Časopis Slezského Zemského Muzea, Série A: Vědy Přírodní*, 56: 227–276.
- SCHÜLKE M. 2007: Drei neue Adventivarten der europäischen Staphyliniden Fauna, mit Bemerkungen zu *Coproporus colchicus* Kraatz (Coleoptera, Staphylinidae, Tachyporinae). 67. Beitrag zur Kenntnis der Tachyporinen. – *Entomologische Blätter*, 102 (2006): 173–201.
- SCHÜLKE M. 2011a: Unterfamilie Oxytelinae Fleming, 1821. Pp. 207–266, 283–284. In: ASSING V. & SCHÜLKE M. (eds): *Freude-Harde-Lohse-Klausnitzer – Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage.* – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, 560 pp.
- SCHÜLKE M. 2011b: Unterfamilie Tachyporinae MacLeay, 1825. Pp. 130–199. In: ASSING V. & SCHÜLKE M. (eds): *Freude-Harde-Lohse-Klausnitzer – Die Käfer Mitteleuropas. Band 4. Staphylinidae I. Zweite neubearbeitete Auflage.* – Spektrum Akademischer Verlag, Heidelberg, 560 pp.
- SMETANA A. 2004a: Staphylinidae: Aleocharinae Fleming, 1821. Pp. 353–494. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): *Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinidae.* – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- SMETANA A. 2004b: Staphylinidae: Oxytelinae Fleming, 1821. Pp. 511–535. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): *Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinidae.* – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- SMETANA A. 2004c: Staphylinidae: Xantholinini Erichson, 1839. Pp. 687–698. In: LÖBL I. & SMETANA A. (eds): *Catalogue of Palearctic Coleoptera, Vol. 2: Hydrophiloidea – Histeroidea – Staphylinidae.* – Apollo Books, Stenstrup, 942 pp.
- VÁVRA J., MANTIČ M. & SITEK T. 2012: Faunistic records from the Czech Republic – 342. – *Klapalekiana*, 48: 297–306.